

VERDOS ØNSKE OM FRASALG AF ELNET

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER FOR RANDERS KOMMUNE VED VERDOS ANMODNING OM AT FRAFALDE FORKØBSRET TIL ELNET OG OM SAMTYKKE TIL SALG AF ELNETTET

1. INDLEDNING OG INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1 Indledning

Verdo-koncernen ("Verdo") har meddelt Randers Kommune ("Kommunen"), at Verdo ønsker at afhænde Verdos elnet i Randers/Hobro og Hillerød til Eniig. Samtidig ønsker Verdo at erhverve Eniigs fjernvarmenet i Herning. Det er oplyst, at køb og salg er gjort gensidigt betinget.

Efter vedtægterne for Verdo S/I har Randers Kommune forkøbsret til aktiviteterne i Verdo Randers El-net A/S på samme vilkår, som kan opnås til anden side. Aktierne i selskabet og de af selskabet udøvede aktiviteter kan heller ikke overdrages uden samtykke fra Randers Kommune.

Verdo har derfor bedt Kommunen om at frafalde forkøbsretten og samtykke til overdragelsen.

Samtidig har Verdo redegjort for planer om ændring af stemmevægt for forbrugere til Verdo S/I's repræsentantskab (så der ikke længere ses på forbrug) og om udvidelse af repræsentantskab og bestyrelse i Verdo S/I.

1.2 Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING OG INDHOLDSFORTEGNELSE.....	1
1.1 Indledning	1
1.2 Indholdsfortegnelse.....	1
2. AFHÆNDELSE AF ELNETTET	3
2.1 Forkøbsret til elnettet i henhold til Verdos vedtægter.....	3
2.2 Forholdet til kunderne	4
2.3 Priser og indtægtsrammer	4
3. SAMTYKKE TIL OVERDRAGELSE AF ELNETTET.....	5
3.1 Dokumentation	5
3.2 Saglighed.....	5
4. OVERTAGELSE AF ENIIGS VARMEDISTRIBUTIONSNET	5
4.1 Reglerne om forkøbsret til varmenet	6
4.2 Lokale arbejdspladser	6
4.3 Grøn drift	7
4.4 Forbrugerpriser og overskud.....	7
4.5 Overvejelser vedrørende erhvervelsen af varmenettet i Herning	8
5. KOMMUNENS MULIGHEDER.....	8
5.1 Krav om dokumentation og om yderligere oplysninger	8
5.2 Afslag på at tage stilling	9
5.3 Udnyttelse af forkøbsret.....	9
5.4 Afkald på at udøve forkøbsret.....	9
5.5 Meddelelse af samtykke eller undladelse heraf.....	9
5.6 Krav om nærmere oplysninger, fx om forbrugerindflydelse, som grundlag for stillingtagen til, om samtykke skal meddeles	10
5.7 Eventuelle betingelser for samtykke med hensyn til forbrugerindflydelse	10
6. KONSEKVENSER AF KOMMUNENS BESLUTNING OM EVENTUELT SAMTYKKE MV.....	11
7. REGLERNE OM FORBRUGERINDFLYDELSE	12
7.1 Reglerne om forbrugerindflydelse efter varmforsyningsloven.....	12
7.2 Reglerne om forbrugerindflydelse efter vandsektorloven	12
7.3 Reglerne om forbrugerindflydelse efter elforsyningsloven	13
7.4 Samspelet mellem lovenes regler om forbrugerindflydelse	13

7.5 Samspillet mellem vedtægternes regel og lovenes regler om forbrugerindflydelse	14
7.6 Verdos oplæg	14
7.7 Kommunens muligheder med hensyn til forbrugerindflydelse mv.....	15

2. AFHÆNDELSE AF ELNETTET

I dette afsnit vurderer vi Verdos argumenter for salg af elnettet til Eniig og de regler, som har betydning for vurderingen heraf.

2.1 Forkøbsret til elnettet i henhold til Verdos vedtægter

2.1.1 Dokumentation og frist for svar

Efter Verdos vedtægter har Kommunen forkøbsret til elnettet og skal meddele samtykke, hvis Verdo skal overdrage nettet til tredjemand.

Dette må kræve, at Verdo forelægger konkret dokumentation for den ønskede disposition.

Kommunen har efter vores oplysninger ikke fået dokumentation for prisfastsættelsen og vilkårene for handlen med Eniig i øvrigt. Fristen på seks uger til at tage stilling til spørgsmålet om forkøbsret og samtykke, jf. Verdos vedtægter, § 2.3, er derfor efter vores vurdering ikke begyndt at løbe.

Fristen kan først løbe, når der foreligger tilstrækkelige oplysninger til, at Kommunen kan tage stilling til spørgsmålet om forkøbsret og samtykke.

2.1.2 Udformning af tilbud – gensidigt betinget

Verdo har anført, at salget af elnettet er sammenkædet med købet af Eniigs varmforsyningsnet i Herning.

Denne indbyrdes afhængighed kan næppe være i overensstemmelse med Kommunens krav om at kunne udøve forkøbsret. Det vil reelt gøre Kommunens forkøbsret illusorisk. Der ses i øvrigt ikke at foreligge nogen speciel grund til, at disse to handler skal sammenkædes.

Hertil kommer, som det fremgår nedenfor, at der for Eniigs varmenet gælder forkøbsret for andre i henhold til varmforsyningsloven. Det kan tilsvarende ikke antages, at de forkøbsberettigede til varmenettet skulle være forpligtet til at betale med elnettene i Randers og Hillerød for at kunne udøve deres forkøbsret.

2.1.3 *Risiko for gensidigt opskrevne priser*

Verdos og Eniigs sammenkædning af de to handler giver parterne mulighed for kunstigt at opskrive priserne, alene til skade for de forkøbsberettigede.

En kunstig opskrivning af priserne vil kunne tilsidesættes af Forsyningstilsynet. Dette kan bl.a. ske med henvisning til reglerne om, at køber af et elnet eller et varmforsyningsnet ikke i sine priser kan indregne en overpris, dvs. en pris, der ligger ud over det grundlag, som overdrageren har for fastsættelse af sine priser forud for overdragelsen, jf. pkt. 2.3.1 nedenfor.

2.2 **Forholdet til kunderne**

Verdo har oplyst, at der ikke længere er direkte aftaler mellem elnetselskabet og kunderne. Derudover har Verdo anført, at elnetselskaberne ikke ved navn, logo eller på anden måde må kunne associeres med den bagvedliggende koncern.

Det er korrekt, at elnetselskaberne ikke længere har et aftaleforhold til kunderne, og at netselskaberne navnemæssigt mv. skal adskille sig fra den øvrige koncern. Elnetselskaberne skal dog stadig måle elforbruget hos den enkelte forbruger, jf. elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2.

2.3 **Priser og indtægtsrammer**

2.3.1 *Vurdering af Verdos oplysninger*

Et væsentligt argument for at afhænde elnettene er ifølge Verdo, at fremtidens effektiviseringskrav kan medføre økonomisk pres på selskaberne. Efter det oplyste opfylder selskaberne indtil videre Forsyningstilsynets effektiviseringskrav uden problemer. Indtægtsrammerne, som Forsyningstilsynet pålægger elnetselskaberne, og det deraf følgende effektiviseringskrav medfører imidlertid et økonomisk pres på elnetselskaberne.

Verdo har oplyst, at Eniigs pris ikke vil kunne stige med mere end 58 kr. pr. år. Dette er dog ikke nærmere forklaret.

Det følger af elforsyningslovens § 69a, at et elnetselskabs priser ikke må stige som følge af vederlaget ved erhvervelse af elnet fra andre selskaber. Køberen af et elnet kan derfor ikke forhøje sine netpriser – hverken over for de "købte" forbrugere eller over for de hidtidige forbrugere – for at finansiere vederlaget for et net. Det er heller ikke en udgift, der berettiger til øget indtægtsramme efter elforsyningslovens § 69.

Elforbrugerne vil således være beskyttede mod, at priserne stiger som følge af overdragelsen til Eniig.

Hvis et elnetselskab køber et andet elnet, vil man kun kunne få forrentet og afskrevet en overpris, hvis man er i stand til at drive nettet så effektivt, at der er beløb til overs inden for indtægtsrammen til at dække sådanne omkostninger.

En sådan mulighed for at optjene overskud inden for indtægtsrammen vil dog typisk kun kunne udnyttes i den fireårige periode, hvor indtægtsrammen gælder. Herefter vil tilsynet se på, hvad driften reelt har kostet og nedsætte indtægtsrammen for den faktiske drift. Der er derfor tale om en fordel, der kun er gældende i en kortere periode.

Lovgivningen sikrer således i vidt omfang elforbrugerne mod høje priser for elnettet som følge af et salg.

2.3.2 *Yderligere oplysninger*

Kommunen har bedt Verdo om nærmere oplysningerne om den mulige prisstigning. Endvidere har Kommunen bedt om nærmere redegørelse for de prismæssige forhold, herunder udnyttelsen af indtægtsrammen. Disse oplysninger kan give en klarere billede af Eniigs muligheder for at hæve elnetpriserne.

Verdo har dog allerede oplyst, at de udnytter indtægtsrammerne fuldt ud. Eniig vil heller ikke kunne opkræve mere end indtægtsrammerne, og priserne for elforbrugerne kan derfor ikke blive højere hos Eniig, end de er og ville kunne blive hos Verdo.

3. SAMTYKKE TIL OVERDRAGELSE AF ELNETTET

3.1 Dokumentation

Kommunen kan stille samme krav til dokumentationen, som skal danne grundlag for Kommunens samtykke til overdragelse af elnettet som beskrevet ovenfor med hensyn til at tage stilling til forkøbsret.

3.2 Saglighed

Den kommunale beslutning – om Kommunen skal meddele samtykke til overdragelse – skal træffes på et sagligt grundlag. Kommunen har som stifter af Verdo S/I ønsket at sikre sig, at virksomheden forblev under Verdo. Dette må anses for at være udtryk for hensyn til lokale forhold, forankring mv., som er fuldt lovlige for Kommunen at varetage i Kommunens egenskab af stifter af Verdo S/I. Det samme kan måske være tilfældet med andre ønsker, der vedrører Kommunens intentioner som stifter, fx om at fastholde vedtægterne, som de er.

4. OVERTAGELSE AF ENIIGS VARMEDISTRIBUTIONSNET

Som nævnt er Verdos salg af elnettet i Randers/Hobro betinget af, at Verdo samtidig overtager Eniigs varmforsyningsnet i Herning.

4.1 **Reglerne om forkøbsret til varmenet**

Varmeforsyningslovens § 23f fastlægger en forkøbsret til varmforsyningsnettet, medmindre nettet overdrages til de tilsluttede forbrugere eller en kommune

Hvis ledningsnettet ikke ejes af de forbrugere, der er tilsluttet, er det disse forbrugere, der skal tilbydes at købe anlægget til markedspris. Hvis distributionsnettet ejes af de forbrugere, der er tilsluttet, er det den kommune, hvor anlægget er beliggende, som skal tilbydes at købe anlægget til markedspris. Hvis det lægges til grund, at Eniig er forbrugerejet, skal Herning Kommune tilbydes at købe varmenettet.

Herning Kommune har dog oplyst, at den ikke mener at have forkøbsret, da der er tale om en aktieoverdragelse. Det fremgår ikke af det materiale, Verdo har fremsendt til Randers Kommune, at varmenettet overdrages som en aktieoverdragelse, eller hvilket selskab, der er tale om.

Herning Kommune vil imidlertid have forkøbsret til aktierne, hvis aktierne i det varmeselskab, der ejer nettet, overdrages til Verdo. Herning Kommunes formodning om ikke at have forkøbsret, er derfor sandsynligvis ikke korrekt.

I tilfælde af uenighed tager Forsyningstilsynet stilling til markedspris og vilkår, jf. varmforsyningslovens § 23f, stk. 4.

Da der er tale om en beskyttelsesregel til fordel for forbrugerne, herunder hvis de anses for repræsenterede af kommunen, vil det være Forsyningstilsynets opgave at sikre rimelige vilkår, så det er muligt at udøve forkøbsretten. Selvom markedsprisen kan tænkes at afvige fra den nedskrevne anlægssaldo, vil det være unaturligt, at der i markedet er interesse for at købe anlægget til mere end den nedskrevne saldo, da man ikke kan indregne overprisen, hverken med hensyn til afskrivninger eller forrentning, jf. varmforsyningslovens § 20, stk. 7.

Man kan heller ikke indregne mere end kostpris vedrørende driften af anlægget.

Da prisen i det hele ikke kan stige som følge af en overdragelse, er der derfor ikke grundlag for en overpris for varmenettet ud over den regulatoriske saldo.

4.2 **Lokale arbejdspladser**

Verdo har oplyst, at overtagelse af Eniigs fjernvarmenet kan skabe lokale arbejdspladser.

Efter virksomhedsoverdragelsesloven skal Verdo imidlertid som udgangspunkt overtage de medarbejdere, som er beskæftiget med varmforsyningsvirksomheden i Herning. Hertil kommer, at det næppe er hensigtsmæssigt, at medarbejderne skal køre frem og tilbage mellem Randers og Herning på daglig basis.

Hvis medarbejderne, der skal tage sig af varmedistribution i Herning, kunne være placeret i Randers, ville det formentlig tilsvarende være muligt for medarbejdere, der fremover skal tage sig af elnettet i Randers, at være placeret et andet sted.

4.3 **Grøn drift**

Verdo har anført, at overtagelse af varmenettet kan bidrage til grøn drift af varmenettet.

Det er vores vurdering, at "grøn" drift primært er relevant for varmeproduktionen. Det har derimod næppe større betydning for et varmedistributionsnet (og slet ikke, hvis det indebærer daglig, unødigt kørsel mellem Herning og Randers).

4.4 **Forbrugerpriser og overskud**

Verdo anfører, at effektiviseringen af driften af varmenettet vil komme forbrugere til gode. Samtidig oplyser Verdo imidlertid, at virksomheden optjener overskud på varmeforretningen.

Det fremgår af Verdo Varmes regnskaber, at der optjenes meget betydelige beløb, og at der også er blevet udloddet store udbytter.

Da nettet ikke er ejet af forbrugerne og/eller en kommune, skal nettet som følge af varmforsyningslovens § 23 g drives af et selvstændigt selskab, der ikke må varetage anden virksomhed. Det følger af varmforsyningslovens § 20, at det ikke er lovligt at optjene et overskud i et selskab, som alene ejer og driver varmedistributionsnet.

Det fremgår af dagspressen, at Forsyningstilsynet (dengang Energitilsynet) har truffet afgørelse med hensyn til renter af indskudskapital for perioden 2000-2005, der efter afgørelsen er opkrævet uden det fornødne grundlag og følger denne afgørelse op.

Forsyningstilsynet vil endvidere træffe afgørelse om renter af indskudskapital opkrævet for perioden 2006 og frem.

Yderligere fremgår det, at Verdo skulle have udloddet sådanne renter som udbytte og efterfølgende have lånt dem tilbage til varmenetselskabet, og at Forsyningstilsynet også undersøger dette.

Det er Forsyningstilsynet, som er myndighed med hensyn til varmepriser mv.

Kommunen kan generelt have anledning til at sikre sig, at Forsyningstilsynet er opmærksom på disse forhold og træffer en for varmeforbrugerne rimelig afgørelse, både af hensyn til kommunens interesse som varmeaftager og af hensyn til kommunens borgere, der aftager varme.

Det ser ud til at være tilfældet i de aktuelle sager om Verdos varmenet.

4.5 **Overvejelser vedrørende erhvervelsen af varmenettet i Herning**

Kommunen kan ikke modsætte sig Verdo-koncernens køb af Eniigs varmenet. Det kan dog være relevant at afklare, om det Verdos hensigt, at priserne i de to net på et tidspunkt skal harmoniseres, og hvilken virkning dette vil have.

Verdo har oplyst, at der ikke vil ske prisharmonisering mellem varmenettene, og der vil derfor ikke af denne grund kunne blive tale om uønskede virkninger for varmemeforbrugerne i Randers af erhvervelsen.

Grundlæggende må der kun opkræves kostpris for varmedistribution i form af nødvendige omkostninger. Hermed er varmemeforbrugerne beskyttet mod opkrævning af mere end kostprisen, selvom der kan blive tale om opkrævning af renter af indskudskapital.

Disse regler er for nylig strammet op, således at der kun kan opkræves renter af indskudskapital, der investeres i virksomheden. Der kan derfor kun opkræves renter af reel kapital.

Allerede optjent lovlig forrentning af indskudskapital vil dog kunne være reel kapital og vil dermed kunne forrentes. Forsyningstilsynet sætter dog renten lavt, til en beregnet markedsrente. For så vidt angår de koncerninterne lån, er det vores forventning, at Forsyningstilsynet vil være tilbøjelig til alene at acceptere en rentesats, som svarer til markedsrenten for indskudskapital.

Distributionsnettene vil formentlig blive underlagt nye indtægtsrammeregler i 2020, der kommer til at svare til det, man kender fra vandsektoren og elnet. Det vil give en yderligere prismæssig beskyttelse af varmemeforbrugerne.

I det omfang der holdes øje med, hvorledes varmepriserne opgøres, og sagerne i givet fald indbringes for Forsyningstilsynet, er varmemeforbrugerne i betydelig grad beskyttet mod for høje priser for varmedistribution.

5. KOMMUNENS MULIGHEDER

5.1 **Krav om dokumentation og om yderligere oplysninger**

Som nævnt i afsnit 2.1.1 kan Kommunen kræve dokumentation og yderligere oplysninger fra Verdo for at tage stilling til spørgsmålet om forkøbsret og samtykke.

Den nævnte frist for at udnytte forkøbsret eller tage stilling til samtykke kan ikke anses for at løbe, før Kommunen har modtaget den relevante dokumentation fra Verdo. Kommunen kan meddele Verdo, at man ikke anser sagen for forelagt på en sådan måde, at vedtægternes frist løber.

5.2 **Afslag på at tage stilling**

Det er efter vores vurdering nærliggende at forstå vedtægternes § 2.3 således, at hvis Kommunen ikke svarer, er der ikke meddelt samtykke.

Kommunen kan undlade at tage stilling på det foreliggende grundlag og meddele Verdo, at der ikke foreligger et sådant grundlag, at Kommunen er forpligtet til at tage stilling, hvorfor Kommunen ikke på det foreliggende grundlag vil gå videre med sagen. Hvis dette fører til, at Kommunen modtager den nødvendige dokumentation og de fornødne oplysninger, skal Kommunen tage stilling.

5.3 **Udnyttelse af forkøbsret**

Kommunen kan udnytte forkøbsretten til elnettet. Der foreligger imidlertid ikke tilstrækkelige oplysninger til, at Kommunen har et forsvarligt grundlag for på nuværende tidspunkt at binde sig til at købe nettet.

Hvis der er tale om "overpris", vil det under ingen omstændigheder være attraktivt at benytte forkøbsretten. Gensidigt opskruede priser kan dog eventuelt blive tilsidesat.

Som beskrevet af Verdo kan det over tid være forbundet med betydelige krav at drive elnet på grund af det effektiviseringspres, der kommer i medfør af indtægtsrammerne. Disse indtægtsrammer vil samtidig sørge for at holde priserne nede. Det kan betyde, at Kommunen ikke behøver at erhverve nettet for at sikre dette.

Hvis Kommunen gør forkøbsretten gældende, vil det være i konflikt med Verdos ønske om at sammenkæde salg af elnet og varmenet, medmindre det måtte vise sig, at Herning Kommune ønsker at erhverve varmenettet.

5.4 **Afkald på at udøve forkøbsret**

Hvis Kommunen på det foreliggende grundlag meddeler Verdo, at Kommunen ikke ønsker at udøve sin forkøbsret til elnettet, giver Kommunen afkald på nærmere dokumentation. Derudover giver Kommunen afkald på at kunne kræve at erhverve elnettet på et senere tidspunkt.

5.5 **Meddelelse af samtykke eller undladelse heraf**

Kommunen kan gennem sin beføjelse til at meddele samtykke eller give afslag herpå stadigvæk styre, om elnettet skal sælges. Kommunen kan i denne forbindelse overveje, i hvilket omfang man ønsker at sikre lokal forankring med hensyn til elnettet.

Den offentlige regulering styrer priserne på elnettet. Det vil derfor som nævnt næppe gøre stor forskel for elforbrugerne, om Verdo eller Eniig ejer elnettet.

5.6 **Krav om nærmere oplysninger, fx om forbrugerindflydelse, som grundlag for stillingtagen til, om samtykke skal meddeles**

Kommunen kan bede om nærmere oplysninger om, hvilken indflydelse elforbrugerne i Randers Elnet A/S kan forvente at få hos Eniig i henhold til de offentligtretlige regler herom, som er beskrevet i afsnit 7 nedenfor. Det må også antages at være lovligt, hvis Kommunen ønsker at sikre sig en bedre forbrugerindflydelse for elforbrugerne i Randers end det, der følger af lovgivningen.

Det kan fx vurderes at være relevant at få konkrete oplysninger om, hvorledes forbrugerindflydelsen for elforbrugerne vil fungere hos Eniig, der har en række underselskaber og et overordnet a.m.b.a. Herved kan Kommunen søge at sikre den bedst mulige indflydelse for elforbrugerne, selvom disse ikke måtte blive andelshavere. På denne måde kan Kommunen også sikre sig mod kritik af ikke at have taget dette hensyn, da den havde muligheden i forbindelse med meddelelse af samtykke.

Selvom det ikke er et direkte led i et samtykke til overdragelse af elnettet, må det også antages, at Kommunen vil kunne se på spørgsmålet om, hvilken indflydelse der fremover sikres varmemeforbrugerne, herunder varmemeforbrugerne i Herning.

Hvis Kommunen fx finder, at erhvervelsen af varmenettet vil udvande indflydelsen for varmemeforbrugerne i Randers, kan man afslå at give samtykke i forventning om, at dette vil medføre, at transaktionen ikke gennemføres. Man kan også overveje, i hvilket omfang man kan sikre sig en bedre indflydelse, end den, der ellers ville være tilfældet efter varmemeforsyningsloven, ved at stille betingelser i så henseende.

De ændringer i vedtægter mv., som Verdo påtænker at foretage af hensyn til varmemeforbrugerne i Herning, er således ikke noget, som Kommunen kan være sikker på bliver gennemført, hvis det i øvrigt måtte være det, Kommunen ønsker opnået.

5.7 **Eventuelle betingelser for samtykke med hensyn til forbrugerindflydelse**

Det fremgår af den selvejende institutions vedtægter i § 4.4, at der tildeles stemmer efter det samlede køb, dvs. efter forbrug.

Det er kun forbrugerne i de selskaber, der er nævnt i vedtægternes § 3.2, der har stemmeret, dvs. elnet, varme og vand.

Det fremgår ikke af vedtægterne, hvem der er forbrugere hos Verdo Varme, og om denne stemmeret også gælder for forbrugere uden for Randers.

Det er ikke en nødvendig følge af vedtægternes udformning, at erhvervelsen af varmenettet i Herning skal give disse forbrugere stemmeret til repræsentantskabet i den selvejende institution.

Erhvervelsen vil således kunne ske i et nyt datterselskab, uden at datterselskabets forbrugere får stemmeret til repræsentantskabet. I så fald skal varmekøbslovens regler om forbrugerindflydelse i bestyrelsen opfyldes i dette konkrete selskab, dvs. at et flertal af dette selskabs bestyrelsen vælges af selskabets varmekøbere.

Hvis Kommunen ønsker at bevare bestemmelsen i vedtægterne om, at der stemmes efter forbrug, er dette, som det fremgår nedenfor, ikke udelukket efter lovgivningen. Men den øverste bestyrelse vil ikke (indirekte) kunne udpege flertallet i bestyrelserne i de aktive selskaber.

Hvis repræsentantskabet måtte stemme for at ændre vedtægterne, så der stemmes pr. aftager og ikke efter forbrug, kan Kommunen i forbindelse med meddelelse af eventuelt samtykke stille vilkår om, at der fortsat (også) stemmes efter forbrug, jf. at dette indgik i vedtægterne, som de oprindeligt var udformet.

Hvis baggrunden for et sådant vilkår er, at Kommunen ønsker at sikre forbrugernes indflydelse ud fra deres forbrug og dermed ud fra den økonomiske betydning, deres forbrug har i forhold til Verdo, er dette i sig selv et sagligt hensyn.

Da det er det, der er tilstræbt i de oprindelige vedtægter, kan det af denne grund sandsynligvis også være sagligt som en betingelse for et samtykke til afståelse af elnettet. Kommunen kan således begrunde en sådan betingelse med, at den ønsker at sikre sig, at vedtægterne og dermed Verdo I/S i videst muligt omfang opretholdes, som de var.

Kommunen kan derimod ikke som stifter søge at opretholde en særlig indflydelse på den selvejende institution, og et sådant eventuelt hensyn kan derfor ikke indgå i overvejelserne.

Spørgsmålet om salg af elnet vil i øvrigt især dreje sig om lokal forankring og tilknytning.

6. KONSEKVENSER AF KOMMUNENS BESLUTNING OM EVENTUELT SAMTYKKE MV.

Frasalg af elnettet vil betyde, at dette fremover styres af en virksomhed, der ikke er forankret i Randers. Det vil sandsynligvis være af mindre betydning, da der stadig er regler om forbrugerindflydelse, og da der er en ret stram økonomistyring.

Tilkøbet af varmenettet i Herning vil betyde, at der med de af Verdo forelagte planer vil komme flere forbrugere uden for Randers, som vil få indflydelse på Verdo. Da man frasælger elnettet i Hillerød, må det dog omvendt antages, at der i den henseende også er forbrugere uden for Randers, som ikke længere har indflydelse.

Det er muligt, at man over tid vil kunne prisharmonisere varmenettene i Randers og Herning, og at dette vil kunne få betydning for priserne. Det er dog langt

fra givet, at dette vil blive tilfældet. Men det er et forhold, der kan give anledning til nærmere overvejelse.

7. REGLERNE OM FORBRUGERINDFLYDELSE

I dette afsnit redegør vi indledningsvis for forsyningslovenes regler om forbrugerindflydelse samt mulighederne for at vælge fælles forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer i multiforsyningskoncerner. Herefter redegør vi for de overvejelser, som Verdos redegørelse giver anledning til.

7.1 Reglerne om forbrugerindflydelse efter varmemforsyningsloven

Ifølge varmemforsyningslovens § 23h skal forbrugerne have indflydelse i bestyrelsen i en virksomhed, der ejer nettet, og som ikke er ejet af de forbrugere, der er tilsluttet dette net.

Efter varmemforsyningslovens § 23h, stk. 2, skal forbrugervalget gennemføres, så forbrugerindflydelsen i et rimeligt omfang afspejler antallet af forbrugere og det faktiske energiforbrug. Der kan således ikke tildeles stemmeret alene pr. forbruger, men heller ikke alene efter forbrug.

Udgangspunktet efter varmemforsyningsloven er således, at man i rimeligt omfang skal tage hensyn såvel antal forbrugere som til forbrug.

Reglerne i varmemforsyningslovens § 23h giver mulighed for at lægge indflydelsen i den øverste juridiske person, og dette kan også ske gennem et repræsentantskab.

Der er en særlig bestemmelse i § 23h, stk. 4, hvorefter en virksomhed, der fx er ejet af en selvstændig selvejende institution, og som er koncernforbundet med et elnetselskab med bevilling, i stedet kan benytte særlige regler om forbrugerindflydelse. Man kan nøjes med to forbrugervalgte medlemmer af varmevirksomhedens bestyrelse, og samtidig skal varmemforbrugerne deltage i at vælge flertallet af medlemmerne i den øverste juridiske person, hvilket også kan ske gennem et repræsentantskab.

Med hensyn til koncernvalget kan man vælge reglen efter varmemforsyningsloven om stemmeret efter antal og forbrug, eller reglen fra elforsyningsloven om lige stemmeret pr. forbruger.

7.2 Reglerne om forbrugerindflydelse efter vandsektorloven

Reglerne om forbrugerindflydelse i vandselskaber følger af bekendtgørelse 772 af 16. juni 2012. Ved valg af forbrugerrepræsentanter i vandselskaber har forbrugerne som udgangspunktet lige stemmeret.

Efter bekendtgørelsens § 4, stk. 5, gælder den særlige regel, at hvis vandselskabet er koncernforbundet med en varmenetvirksomhed og en elnetvirksomhed,

kan kravet om forbrugerindflydelse i stedet opfyldes ved, at forbrugerne i vandselskabet, varmenetvirksomheden og elnetvirksomheden i fællesskab foretager et samlet valg af forbrugerrepræsentanter.

Også efter denne bestemmelse gælder der som udgangspunkt lige stemmeret.

I henhold til bekendtgørelsens § 4, stk. 6, kan det dog i den nævnte situation med fælles valg i en multikoncern besluttes, at forbrugerindflydelsen i rimeligt omfang skal afspejle antallet af forbrugere og det faktiske forbrug i de forskellige forsyningsarter, dvs. reglen efter varmforsyningsloven.

7.3 Reglerne om forbrugerindflydelse efter elforsyningsloven

Efter elforsyningslovens regler i § 40 ff. skal der også være forbrugerrepræsentation, når der er tale om en netvirksomhed. Også efter disse regler har forbrugerne som udgangspunkt lige stemmeret.

Når der er tale om en elnetvirksomhed, der er koncernforbundet med en varmemvirksomhed, kan virksomheden imidlertid efter § 44, stk. 3, benytte sig af samme regler som for varme, en kombination af antallet af forbrugere og det faktiske energiforbrug.

7.4 Samspillet mellem lovenes regler om forbrugerindflydelse

7.4.1 *Multikoncern med elnet*

Når koncernen omfatter varme, elnet og vand, kan der efter lovene vælges et fælles valg til den øverste bestyrelse. Det kan ske enten med lige stemmer til alle eller med en rimelig hensyntagen til antal forbrugere og til forbrug. Om det er muligt at benytte en sådan koncernregel, afhænger af vedtægterne.

7.4.2 *Koncern uden elnet*

Hvis Verdo sælger alt elnet, kan Verdo ikke holde et fælles forbrugervalg efter lovene for vand og varme, da varmforsyningsloven ikke giver mulighed for det. I så fald skal Verdo holde forbrugervalg til varmeselskabets bestyrelse med stemmeret for varmemeforbrugerne ud fra antal og forbrug, og til vandselskabets bestyrelse med lige stemmeret for vandforbrugerne.

Det er således korrekt, når Verdo anfører, at koncernen uden elnet i Kongerslev vil stille andre krav til forbrugerindflydelse. Der er derfor en fordel ved at beholde elnettet i Kongerslev med hensyn til måden, der kan vælges forbrugerrepræsentanter på. Til gengæld er det en ulempe, at det må antages at være mindre effektivt kun at drive et enkelt lille elnet. Dette kan muligvis løses gennem samarbejde med andre, fx Eniig.

Ved også at frasælge elnettet i Kongerslev opnås en renere struktur i koncernen uden et lille område med sandsynlig ineffektiv drift, men der mistes muligheden for at vælge forbrugerrepræsentanter ved ét samlet valg for koncernen.

7.5 **Samspillet mellem vedtægternes regel og lovenes regler om forbrugerindflydelse**

7.5.1 *Multikoncern med elnet*

Når der er tale om en multikoncern med elnet, varme og vand, kan der som nævnt holdes et fælles koncernvalg, enten med lige stemmeret eller rimelig hensyntagen til antal og forbrug.

Vedtægter foreskriver imidlertid, at der kun skal ses på forbrug. Det er derfor ikke muligt at afholde et valg i overensstemmelse med vedtægterne og samtidig overholde lovenes regler, medmindre der opnås dispensation fra lovreglerne.

Det er dog muligt at overholde begge regelsæt, uden at der er lige stemmeret, idet lovene giver mulighed for, at der kan tildeles stemmeret ud fra et rimeligt hensyn til antal og forbrug.

Det er derfor ikke nødvendigt, som ønsket af Verdo, at indføre lige stemmeret. Der kan i stedet indføres en regel om stemmeret ud fra antal og forbrug, hvilket så nærmere bør beskrives i reglen.

Uden en ændring af vedtægterne vil der skulle holdes separate forbrugervalg til varme-, vand- og elnetselskabet samt tillige valg efter vedtægterne. Den øverste bestyrelse i Verdo vil i denne situation ikke (indirekte) kunne udpege flertallet i bestyrelserne i varme- og elnetselskabet. I vandselskabet skal forbrugerne blot have to repræsentanter og dermed ikke (nødvendigvis) et flertal.

7.5.2 *Koncern uden elnet*

Hvis Verdo ikke ejer noget elnet, vil der skulle gennemføres separate forbrugervalg til varmeselskabet og til vandselskabet, samt tillige valg efter vedtægterne.

7.6 **Verdos oplæg**

Verdo ønsker at udvide repræsentantskabet og bestyrelsen og herigennem give varmemeforbrugerne i Herning indflydelse på Verdo S/l.

7.6.1 *Forbrugervalg efter måler og/eller efter forbrug*

Som nævnt ønsker Verdo at ændre vedtægter mv., så der ikke længere tildeles stemmer ud fra forbrug. Verdo anfører i denne forbindelse, at ændringen af stemmeret fra forbrug til antal målere skulle være en følge af gennemførelsen af engrosordningen. Det er ikke nærmere oplyst, hvorfor dette skulle være en følge af engrosordningen.

Det er ikke en følge af engrosordningen, at det er nødvendigt at ændre tildelingen af stemmer fra at være ud fra forbrug til at være efter måler.

Den omstændighed, at det nu er handelsselskabet, der har aftalen med kunderne, forhindrer ikke, at man stemmer efter forbrug. Det er stadig elnetselskabet, der måler forbruget hos den enkelte aftager fra elnettet. Selskabet har derfor også fuldt kendskab til forbruget til brug for opgørelse af stemmeretten.

7.6.2 *Bevarelse af elnet i Verdo-koncernen*

Verdo oplyser, at man vil bevare elnettet i Kongerslev for fortsat at kunne bruge reglerne om forbrugerindflydelse på en hensigtsmæssig måde. Som nævnt ovenfor åbner reglerne om forbrugerindflydelse vedrørende elnet op for, at man kan stemme efter såvel antal forbrugere som forbrug, når det drejer sig om koncernforhold, hvor der også er varmenet.

Det kan dog kun lade sig gøre, hvis vedtægterne giver mulighed for et valg af repræsentantskabet, der er i overensstemmelse med lovreglerne om koncernvalg ved forbrugerindflydelse. Det kræver, at vedtægterne ændres, så der enten er lige stemmeret for alle forbrugere, eller at stemmeretten er rimeligt fordelt efter antal forbrugere og omfanget af forbrug.

Den sidstnævnte model svarer bedst til den hidtidige vedtægtsbestemmelse og er dermed den, der er bedst i overensstemmelse med hensigten i Verdos hidtidige vedtægter.

Når Verdo anfører, at man ikke kan opnå en "samlet styring" af koncernen uden et elnet og dermed et valg af forbrugerrepræsentanter på koncernbasis, er det korrekt, at i det omfang forbrugerne skal have flertal i fx varmeselskabets bestyrelse, vil man ikke i den øverste bestyrelse kunne træffe beslutninger, der binder denne del af koncernen.

Disse hensyn fører dog kun til, at der må gives stemmeret efter antal forbrugere og omfanget af forbruget.

7.6.3 *Udvidelse af repræsentantskabet og af bestyrelsen*

Det er ikke nødvendigt at udvide hverken repræsentantskabet eller bestyrelsen for at give varmemeforbrugerne i Herning stemmeret. Men det er klart, at der uden en udvidelse vil være færre repræsentanter til de hidtidige forbrugere i Randers. Dette gælder formentlig også, selvom elnettet (og dermed de dertil knyttede forbrugere) frasælges, og at dette også gælder i Hillerød.

Den konkrete betydning for indflydelse for varmemeforbrugerne i Randers af de påtænkte dispositioner vil derfor kræve en nærmere vurdering.

7.7 **Kommunens muligheder med hensyn til forbrugerindflydelse mv.**

7.7.1 *Hovedsæde i Randers*

Verdo anfører i sit oplæg, at man vil forpligte sig til at vedtægtssikre, at Verdos hovedkontor ligger i Randers.

Vi lægger til grund, at dette er i overensstemmelse med, hvad Kommunen ønsker. Kommunen kan anse dette som et led i transaktionen, så det stilles som en betingelse for et eventuelt samtykke. En begrundelse herfor vil kunne være, at der netop kommer forbrugere ind fra Herning, og at det derfor kan være af større betydning at sikre, at virksomheden forbliver i Randers i overensstemmelse med den oprindelige intention.

7.7.2 *Stemmevægt*

De nuværende vedtægter nødvendiggør principielt, at der stemmes separat til forbrugervalg til de konkrete selskaber og efter vedtægterne på koncernniveau.

Det kan være hensigtsmæssigt, at der kun holdes ét forbrugervalg og på koncernniveau, hvilket nødvendiggør en vedtægtsændring.

Det nødvendiggør også, at elnettet ikke frasælges fuldstændigt.

Frasalget af elnettet er knyttet til erhvervelsen af varmenettet i Herning. Erhvervelsen af varmenettet i Herning kan vurderes at nødvendiggøre, at man sikrer forbrugerne i Randers indflydelse, herunder så vidt muligt i overensstemmelse med den indflydelse efter forbrug, der er foreskrevet i vedtægterne.

Det kan sandsynligvis være en saglig begrundelse for Kommunen, at Kommunen så vidt muligt ønsker at opretholde den oprindeligt tilsigtede stemmevægt i forbindelse med, at der sker væsentlige ændringer i forbrugersammensætningen på grund af frasalget.

Det er derfor sandsynligt, at Kommunen kan stille betingelser med hensyn til den fremtidige stemmevægt som vilkår for et samtykke, og at dette ikke skal kunne ændres uden Kommunens samtykke.

Dette vil kunne ske som en betingelse om, at stemmeret skal tildeles efter såvel antal forbrugere som efter forbrug, og Kommunen kan kræve at skulle godkende metoden, som skal skrives ind i vedtægterne. Bestemmelsen skal så kun kunne ændres med kommunens godkendelse.

7.7.3 *Udformning af betingelser for samtykke*

For at sikre Kommunen bedst muligt kan et betinget samtykke udformes således, at samtykket først er givet, når betingelsen er opfyldt, og at der ikke må disponeres, før betingelsen er opfyldt.

Det kan videre anføres, at betingelsen med hensyn til vedtægtsforhold først er opfyldt, når vedtægterne gyldigt er ændret i overensstemmelse med Kommunens krav, og når Kommunen har godkendt dette, herunder at det også skal indføres i vedtægterne, at disse vedtægtsbestemmelser kun kan ændres med Kommunens samtykke.

Det gælder både en eventuel betingelse om hovedsædet og om stemmeret.

Horten, 15. april 2019

Line Markert

Egil Worm